Jakub Arbes (1840 – 1914)

Jakub Arbes: Svatý Xaverius (1)

Podivný muž na oltáři zaslechnuv můj výkřik a šramot, prudce se obrátil. Přižloutlá jeho tvář zbrunátněla, oči rozjiskřily se hněvem a v témž okamžiku, co stanul jsem před klekátkem, skočil neznámý z oltáře přímo přede mne na druhou stranu klekátka a drže svůj ostrý nástroj v pravici, vztáhl druhou ruku po mém hrdle.

Pozoruje každé jeho hnutí, odrazil jsem pravou rukou jeho levici a uchopiv ho za hrdlo, stiskl jsem.

Neznámý zaúpěl a zavrávoral.

Jakub Arbes: Svatý Xaverius (2)

Rudá záře, v které byla rokle od hořící trávy vzplanula, počíná blednouti a mění se v záři příšerně bledě žlutou. Přítel stojící doposud nepohnutě jako socha vyhlíží v žlutavé té záři děsně. Znenadání sebou trhne, jako by jej zmije uštknula, a upřev svůj zrak do zažloutlého ohně, vyrazí ze sebe:

„Ha, co tam? Však rozumím, rozumím! – Ó, nech mne, nech! Nedívej se na mne tak přísně, tak děsně, tak příšerně...“

Nevěda ani sám, jak si to vše vysvětliti, spěchám k příteli, jejž vidím vrávorati.

„Probůh, co se s tebou děje, Xaverie?“ tážu se s úzkostí.

„Xaverie? Xaverie?“ odpovídá přítel dutým hrobovým hlasem. „Cožpak tam nevidíš v tom žlutém plamenu umírajícího svatého Xaveria, jak se vztyčuje, jak hrozivě zvedá ruku a jak mi kyne, bych prchl!? – Pryč, pryč!“ volá přítel, a nežli jsem se nadál, vyrazil skrze křoví z rokle a pádil úprkem dolů z vršiny.

Jakub Arbes: Svatý Xaverius (3)

„Jaké příčině přičítáš však příšerné bledě žluté osvětlení rokle a sirnatý zápach?“ tážu se.

„Příčině zcela přirozené,“ odtušil přítel. „Pamatuješ se ještě, že jsme vykopali tenkráte také několik kusů realgáru?“

„Pamatuju.“

„Já se však pamatuju ještě na více, neboť navzdor své bezpříkladné rozčilenosti dával jsem nejbedlivější pozor na vše, co jsme konali a co se kolem nás dělo, a vím, žes tenkráte několik kusů realgáru pohodil stranou a že některé z nich padly na suchou trávu, když pak se tráva od odlítnuté hlavičky sirky vzňala, vzňaly se a hořely také kusy realgáru, čímž plamen nabyl příšerné, bledě žluté barvy, jako by v osamělé rokli dělo se cosi nadpřirozeného.“